

Stichting Garnwerder Molens

De Meeuw

Secr.Nw.Streek 65 Ezinge

ing. B.K.v. Slochteren ⁶⁴
[Signature]

Ezinge, 12 april 1978

M36.

AAN:

de Heer B.K. van Slochteren,

lid van de Provinciale Groninger Molencommissie.

Het verheugt ons u te kunnen melden dat op zaterdagmiddag 29 april 1978 in de gemeente Ezinge een feestelijke molendag zal worden gehouden. Dan zullen onze beide korenmolens weer officieel in gebruik worden gesteld.

De weer maalvaardig gemaakte korenmolen De Meeuw te Garnwerd zal om 13.00 uur in beweging worden gezet door de heer Harm van Huis, de eerste vrijwillige molenaar in de provincie Groningen.

Aanwezig is dan ook in Garnwerd het muziekkorps De Bazuin.

Vervolgens gaat iedereen naar FEERWERD, omdat in dit leuke wierdedorp gedurende de verdere middag de evenementen worden gehouden.

Om 14.00 uur zal de gedeputeerde Halbe Kuipers de vang van de grondig gerestaureerde koren- en pelmolen Joeswert lostrekken.

Te 14.30 uur zullen leden van de molenstichting, het gemeentebestuur, en andere genodigden naar het dorps huis van Feerwerd gaan, omdat ook in woord aandacht zal worden besteed aan het heuglijke feit, dat twee gerestaureerde en werkende molens weer een sieraad voor streek en dorp zijn geworden.

Verwacht wordt dat de genodigden om ongeveer 15.00 uur het dorps huis zullen verlaten. Iedereen heeft dan de gelegenheid om zich nog een tijd in gastvrij Feerwerd op te houden.

Hiervoor wordt een aantrekkelijk programma geboden:

- optreden van de muziekkorpsen De Bazuin en Eendracht
- optreden van een boerenkapel
- optreden van een dansgroep
- verkoop van produkten, gebakken van windkorenmeel, door dames in Groninger costuum
- een braderie
- spelletjes en attracties voor jongere kinderen, onder leiding van een jeugdleidster
- en uiteraard bezichtiging van de molen.

Uw aanwezigheid zullen wij op prijs stellen.

Het Stichtingsbestuur.

145 · 03

Programma voor de feestelijke opening van de gerestaureerde molens
De Meeuw te Garnwerd en Joeswert te Feerwerd, gemeente Ezinge,
op zaterdag 29 april 1978.

Te 13.00 uur wordt de molen De Meeuw te Garnwerd losgetrokken door de heer Harm van Huis te Garnwerd. Harm van Huis is al een tiental jaren met de bediening van deze molen vertrouwd. Hij is geen beroepsmolenaar maar een amateur-mulder. In die hoedanigheid behoorde hij tot de eersten in Nederland, die zich op deze liefhebberij toelegden. Hij was ook de eerste in de provincie Groningen, die na een gedegen opleiding door de Vereniging De Hollandsche Molen gediplomeerd werd. Hij is nu de eerste amateur, die een molen als officiële daad in beweging zet. Hiermee wordt de aandacht gevestigd op het gilde van vrijwillige molenaars, die nu vele molens tot een levend - en beter onderhouden - monument hebben gemaakt.

Al om 12.30 uur is het muziekkorps De Bazuin in actie, onder meer door een rondgang te maken door Garnwerd.

Nu gaat iedereen naar Feerwerd, omdat verder het feest hier gehouden wordt.

Ook hier wordt terstond al sfeer gebracht door het muziekkorps De Eendracht. Overigens spoedt ook De Bazuin zich naar Feerwerd. Alom wordt gevlagd.

Om 14.00 uur zal de gedeputeerde Halbe Kuipers de vang van de koren- en pelmolen Joeswert lostrekken.

Om 14.30 uur zullen leden van de Molenstichting, het gemeentebestuur, verenigingsbestuurders en andere genodigden zich naar het dorps huis be-
geven, omdat ook in woord aandacht zal worden gewijd aan het heugelijke
feit dat twee gerestaureerde en werkende molens weer een sieraad voor
streek en dorp zijn geworden.

Verwacht wordt dat om ongeveer 15 uur het dorps huis weer wordt verlaten. Iedereen heeft dan de gelegenheid om zich dan nog een tijd in gastvrij Feerwerd op te houden. Hiervoor wordt een aantrekkelijk programma geboden:

- optreden van het boerenkapel
- optreden van de dansgroep
- het verstrekken door dames in Groninger costuum van oliebolletjes en pannekoeken, gebakken van windkorenmeel (voor een vriendelijke prijs ten gunste van het molenbeheer)
- een braderie
- attracties en wedstrijden voor kinderen onder leiding van een jeugd-leidster.

29/4/78

Twee molens zijn losgetrokken.

Beide met een bewogen geschiedenis.

Lange tijd moest eraan worden getwijfeld of deze beide molens behouden konden worden.

Uitvoerig zal ik niet op de geschiedenis ingaan, want ik twijfel er niet aan, dat de kunsthistoricus B. van der Veen Czn op zijn bekende wijze hierover het een en ander uit de doeken zal doen.

Maar toch wil ik even ingaan op de soannende perioden in het bestaan van de beide molens.

Dat het spannend was blijkt al uit een brief van de gemeente Ezinge van mei 1956.

Daarin wordt melding gemaakt van het feit, dat sinds december 1955 de molen van H. de Groot te Feerwerd gedeeltelijk vleugellam is. — De gemeente vroeg zich ook af of - indien slechts één molen kan worden behouden - welke van de twee dat zou moeten zijn.

De Provinciale Groninger Molencommissie antwoordt dat de keuze op Garnwerd moet vallen. (klassificatie - Johan Dijkstra)

De gemeente kocht dan ook de molen De Meeuw aan en ging zoeken naar een passende bestemming.

In 1964 wordt een begroting opgesteld.

Men denkt aan een functioneren van de molen in het recreatiesteunpunt Garnwerd.

Na een inschrijving door drie molenmakers kon helaas nog niet terstond opdracht worden gegeven aan de laagste inschrijver, hoe urgent de restauratie ook was.

In die tijd werden ~~alle~~ overheidsuitgaven onderworpen aan een strenge bestedingsbeperking.

Maar het lukte. Na een bespreking in het provinciehuis in juli 1966 mocht het toch doorgaan. - - Scheffer

En op 3 september 1969 was het dan zover.

Het recreatiesteunpunt Garnwerd werd geopend.

Met twee plaatselijke muziekkorpsen en zingende kinderen bij de herstelde molen.

Helaas was dit niet een beste restauratie.

Er mee malen kon je niet, maar dat is nu ~~kaarsgewaarts~~ in orde gemaakt door de fa. Bremer - Dunning.

Dat neemt niet weg dat we in de nabije toekomst met deze molen niet zonder zorgen zullen zitten; sommige constructiedelen - vooral uitwendige - zijn niet zo best.

Maar we blijven opgewektx doorgaan.

Zijn wij bijzondere mensen, omdat we een bijdrage hebben geleverd voor het behoud van twee molens ?

Hebben we cultuur bedreven ?

Op het laatste kan JA worden gezegd, maar dan moeten we er meteen aan toevoegen dat cultuur voor gewone mensen is.

In de onlangs verschenen nota Provinciaal Cultuurbeleid staat de definitie:

Cultuur is datgene wat de mensen van hun leven (kunnen) maken.

Van mogelijke culturele activiteiten wordt op pag. 6 een opsomming gegeven.

Hiermee is duidelijk gemaakt hoe het in Garnwerd begonnen is. Garnwerd ontfermde zich over de molen.

In het toenmalige actiecomité zal ook de eerste vrijwillige molenaar van de provincie Groningen, de heer Harm van Huis.

De schitterend gelegen De Meeuw werd de drukst bezochte molen in deze provincie. Jarenlang kon Harm van Huis toelichten dat de molen het volgende jaar maalvaardig zou worden. Hij heeft gelijk gekregen!

Natuurlijk bleven niet steeds dezelfde mensen actief voor de molen. De eerste voorzitter, de heer Wieringa, verhuisde naar Delfzijl. Maar er was ook een duidelijke behoefte zich niet alleen tot Garnwerd te beperken.

Nieuwe bestuursleden werden aangetrokken. *Ook kregen we vrijw. molenaars erbij.*
We werden een molenstichting, met een bezit van twee molens, met mensen uit Garnwerd, Ezinge, Feerwerd, Aduard en Groningen. *naam*

Inderdaad, twee mooie korenmolens kwamen in het bezit van de stichting; op 31 mei 1974 verkocht de gemeente ze aan ons voor f 1,--.

De molen Joeswert

Een de tweede keuze in de gemeente Ezinge.

Nu een zeer mooie, grondig gerestaureerde korenmolen, die bij deze restauratie zijn pelwerk heeft behouden.

Het dossier van de Provinciale Groninger Molencommissie over de molen Joeswert begint met een brief van 10 jan. 1967 van het lid W.O. Bakker te Harkstede van de volgende inhoud:

- Onlangs brachten de heer De Koning en ik een bezoek aan de molen van H. de Groot te Feerwerd, waarvan onlangs een noede brak. Hierover heb ik contact gehad met burgemeester Scheffer van Ezinge, die ook zit met de molen van Garnwerd. Graag zou ik beide molens op de agenda van de vergadering van 17 jan. a.s. zien geplaatst.

Een oplossing was niet gemakkelijk, hoewel de nood steeds nijpender werd. Er was namelijk door een storm een gedeelte van de achtkantbekleding meegenomen.

Toch vond de Groninger Molencommissie, die bij deze gelegenheid ook vertegenwoordigd was door de heer Hoozenborg -- bij de gemeente alle bereidheid om het ten onder gaan van de molen te voorkomen.

In hetzelfde jaar (1967 dus) kocht de gemeente de molen van de heer Keizer aan voor f 5.000,-- (de onderhandelingen namen ongeveer een minuut in beslag) en werden conserveringsmaatregelen getroffen.

Een restauratieplan werd opgesteld, waarop in september 1972 de medewerking van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg werd verkregen, echter met de aantekening, dat de gemeente vooreerst de restauratie geheel op haar kosten zou laten uitvoeren.

Het laatste was voor de gemeente niet mogelijk.

Betere mogelijkheden kwamen er toen het werk kon worden geplaatst als werkgelegenheidsobject. Intussen was de molen overgegaan in handen van de stichting.

Op 11 februari 1976 kreeg de fa. Doornbosch opdracht tot herstel. Een bouwdirectie werd ingesteld, die geregeld bijeen kwam.

Nog in december 1977 vond de oplvering plaats, waarbij slechts een aantal kleine wensen naar voren kwam.

De molenmakerij kon aan alle verlangens tegemoet komen en onze vrijwilliger Henk Epskamp ging de molen verder onder zijn zorg nemen.

En op 12 april j.l. konden we ons ervan overtuigen: de molen maalt meel en pelt gerst.

- 3 -

Bovendien leveren onze molenmakers hun werk onder garantie af.

En nu hebben we vandaag feest.

Met de maalvaardig gemaakte De Meeuw

en met de grondig gerestaureerde en dus ook maalvaardige Joeswert.

Met twee levende monumenten.

Als de nieuwe voorzitter van de Rijkscommissie voor de Monumentenzorg, baron Van Tuyll van Serooskerken zich uitspreekt voor het bewaren van nuttige monumenten, zullen daar ook zeker molens toe behoren als deze. De baron constateert dat veel meer mensen belangstelling voor monumenten hebben gekregen.

Dat zien we dan vandaag.

De muziekkorpsen presenteren zich.

En als we hen danken voor de opluistering, kunnen we niet voorbijgaan aan de andere activiteiten, die in Groninger dorpen vaker soms zo geweldig goed naar voren komen.

U hebt het gelezen in het programma:

een dansgroep / dames in Groninger costuum / een braderie / een jeugdprogramma.

Ook wordt uw aandacht gevraagd voor produkten, gebakken van windkorenmeel.

Bij de inkoop van graan voor ons windkorenmeel kunnen we steunen op onze secretaris, die toevallig commissionair in granen is. Niet dat hij het ver hoeft te zoeken.

Als u in de komende nazomer weer eens op de stelling van Joeswert gaat staan; zult u op vruchtbare akkers wuivende, goudgele velden kunnen zien, waaronde die van de familie Krijthe.

Maar waarvoor ook onze zeer grote dank ?

Voor de gemeente. Hiervoor zou ik een juichlied willen zingen, maar mijn zang zal minder gewaardeerd worden dan van een burgemeesterskoor.

Burgemeester, voor u was geen moeite te veel; ook/het gemeentebestuur alle hulde voor zo'n welwillende medewerking aan onze subsidieaanvragen; en voor het secretariepersoneel dat voor de uitvoering zorgt.

Dank ook voor de Dienst Gemeentewerken, waarvan de adjunct directeur lid was van de bouwdirectie, en voor de tussenkomst in een prima regeling voor het jaarlijkse onderhoud.

Voor de provincie. Het volgen van de restauratieskosten met provinciale subsidies en ook voor het leveren van een gedeputeerde, die met elan de vang van Joeswert lichtte.

Voor de Rijksdienst voor de Monumentenzorg, die bezig is het bedrag in rode cijfers van ons banksaldo kleiner te maken, en die ons bijstond als het ging om het aanvullen van de begroting.

Ook dank voor het Kammingafonds, dat ons ook helpt na een diepe duik het hoofd weer boven water te krijgen.

En ook dank voor de samenwerking in de bouwcommissie/directie, waarin wij bijstand verkregen van de heer Heijdra van de Rijksdienst, aanvankelijk van de heer Doedens van de Provinciale Waterstaat, later zijn opvolger de heer Van Slochteren, de heer Timersma noemde ik al, en de molenmakerij.

Ja, nu komen we bij de mensen die hun vakbekwaamheid hebben getoond. De schilder Kleiwerd, die aan Joeswert de fleur gaf, zoals die in Feerwerd werd en wordt gewenst.

En de molenmakers.

Zonder hun vakbekwaamheid was er nu geen meel in De Meeuw en was Joeswert niet zo goed en grondig gerestaureerd.

Goede molenakers zijn er in deze provincie al generaties lang. Terwijl ze in andere landsdelen dus gezaaid zijn.

Weet u dat het naburige Adorp een heel bijzonder dorp is. Geen tweede dorp in Nederland heeft zoveel inwoners, die alles kunnen maken wat goed voor een molen is.

Daar staat zelfs een lange loods, waar stalen molenroeden worden gemaakt; als het nodig is van meer dan dertig meter lengte.

Het is te hopen dat het molenma^kersvak niet in de verdrukking komt. ~~Bij de overname~~ Daarvoor is het nodig dat op een gelijkmatige manier de molenrestauraties voortgang blijven houden.

Halbe
burg.
K.hoek
Vd Veen